కథానాయకుడు

సంగీతమా? చింతకాయల?

జయంతి శ్రీ రామమూర్తి

"ఏమిటిరా అలా రాస్తున్నావ్ అర్ధరాత్రి వేళ" అన్నాడు రామన్న

"ఏమీలేదు ఇంటికి ఉత్తరం రాస్తున్నాను" అంటూ పరధ్యానంగానే జవాబు చెప్పేడు నారాయణ

"పెందరాళే రాసేసి పడుకో తెల్లవారగట్ట మళ్ళీ లేవాలి నీళ్లు పెట్టుకోవాలి" అని దగ్గుతూ ముసుగు పెట్టేడు రామన్న. నారాయణ మళ్ళీ కలం బుగ్గమీద ఆనకొని ఆలోచిస్తున్నాడు.

నారాయణ చిన్నతనంలోనే తల్లిదండ్రులను కోల్పోయిన నిర్భాగ్యుడు పట్టున పదేళ్లేనా నిండకుండానే చదువుతూన్న అయిదోక్లాసు విడిచిపెట్టి పొట్టచేత్తో పుచ్చుకుని పట్నం రావలసి వచ్చింది. రాకుంటే ఎలాగ మరి? అన్నగారికి అతని సంసారమే భారంగా తోస్తూండె భార్య, కలుగుపిల్లలూ ఇవాలు వాడి ప్రాణానికి ఎంతవరాలు తోడుకొని చాకిరీ చేస్తున్నా పగం కడుపైనా నిండకాయె అనాంటే అన్నగారినిబాధ పెట్టకూడదని ఎవరూ చెప్పకుండానే గ్రహించేడు నారాయణ. పిరోజు అన్నతో అనేసేడు 'పట్నంపోయి ఏదేనా నౌకరీ చూసుకుంటానని' అన్నగారు వద్దనలేదు. పైగా 'పిలై తే ఏమైనా పంపుకావుగదూ!' అన్నాడు. నారాయణ ఆమాటకి దుఃఖించనూ లేదు సంతోషించనూ లేదు

ఇలావుండగా ప్రక్కయింటి వెంకయ్య ఫ్యాక్టరీవనికి పట్నం పోతూంటే వాడితో కలిసి బయలుదేరేడు. వెంకయ్యకి ఫ్యాక్టరీలో పని దొరికింది కాని నారాయణ కేవడిస్తాడు ఫ్యాక్టరీలో? 'ఏదో, కుర్రాడు, కుళ్ళింగా వున్నా'డని యజమాని తన యింట్లోనే పని చెయ్యమన్నాడు నారాయణ భోజనం వంటే రామన్నకి అసిస్టెంటుగా నియమింప బడ్డాడు. పనిలో చేరగానే రెండు జతల బట్టలూ, తువ్వాలూ, తలపాగా, చెప్పులు వగైరా అందేయి కానంతో బ్రహ్మానందం "కలిగింది నారాయణకి మహారాజు కైపోయా ననుకున్నాడు. నారాయణ లోపల వచ్చిన మార్పూ, పట్నపు వాతావరణమూ చవిచూస్తున్న నారాయణ వారం రోజులైనా అన్నకి ఉత్తరం రాయడమే మరచిపోయేడు ఎలాగో ఈ వేళ మన్నన్న ఇంటిమీదకి పోతే, కూర్చుని రాయడం మొదలు పెట్టేడు. రాత్రి పన్నెండవుతుంది అయ్యగారి అఖరి కుర్రాడుకూడా ఏడ్చి, ఏడ్చి పడుకున్నాడు వంటగదిలో, ఎలకల తప్పుడు తప్ప ఊరూవాడా మాటుమడిగి పోయిందిం రామన్న దుప్పటిలో దూరి, అదమరచి నిద్ర పోతున్నాడు నారాయణ దొంగచాటుగా చలిగాలికి శుద్ధ్య మధ్య రెండు టీటీదమ్ములు లాగుతూ రాస్తున్నాడు

'అన్నయ్యా! నీకింతవరకూ వుత్తరం రాయనందుకు క్షమించు సంగతులన్నీ సరిగా చూచి రా ద్దా మ ని = వూరుకున్నాను అంతకంటే మరేమీ లేదు. మీరంతా బాగావుండాలని దేవుని ప్రార్థిస్తున్నాను నేను మాత్రం క్షేమంగావున్నాను నౌకరీలో పడిరేను మా అయ్యా చాలా మంచివారు గొప్పవారు. చాలా గొప్పవారు మన వూళ్లో సుబ్బిశెట్టి వున్నాడే అయనకంటే మా అయ్యదగ్గర ఎక్కువ డబ్బువుంటుంది అయన కి వూళ్లో పది బంగళా లున్నాయి తొమ్మిదింటిని అద్దెకిచ్చేసేరు ఒకదాంట్లో వుంటున్నారు ఇది చాలా పెద్దబంగళా అందులో ఎన్ని గదులున్నా యనుకున్నావు? పన్నెండు హాలుగదీ, భోజనాలగదీ, కుర్చీలగదీ, రేడియోగదీ ఇవి పెట్టెగది ఇంకా యెన్నో గదులు. అమ్మగారిగదులు ప్రత్యేకం రెండందులో. ఎంతో పెద్దబంగళా! పైన మేడ ఇదికినక మన వూళ్లో వుంటేనా, మనయేడ కొంగి పన్నప్పుడు మన వూరువాళ్లంతా వున్నా యింకా ఖాళీవుంటుంది! బంగళా చుట్టూ పెద్దఖాళీస్థలం ఆ చుటూ పెద్దప్రహరీగోడ బంగళా చుట్టూ పువ్వుల మొక్కలు, పండ్లు, చామంతులు చెంగల్వలు, జాజులు, సంపెంగలు—ని కావాస్తాయి పొరిశాతలు పెద్ద ఒత్తుగా పడి వుంటాయి మన పొన్నావాడ వంటి పొన్నా చెట్టు కూడావుంది మా పెరటో దాని క్రింద రాలి పెంచేలున్నాయి వాటిమీద కూర్చుని మా అమ్మ అయ్యా సరాగా లాడుకొంటారు పొయంత్రంపూట

అయ్యగారి బంగళా వెనక చిన్న పెంకుటిల్లుంది అందులోనే నేనూ రామన్నా వుంటున్నాము అతను వంటచేస్తాడు ఎంత బాగావండుతున్నాడనుకున్నావ్ పొద్దున్నే టోస్ చేసాడు అదే మా అయ్యకూ వాళ్ళకి టిఫిను వాళ్ళు చద్దిఅన్నం తినరు టోస్ తిని కాఫీ త్రాగుతారు టోస్ అంటే నీకు తెలుసా? కల్లు రొట్టెతో చేసారులే నేనంటే వచ్చినప్పుడు చేసిచూపిస్తా మీకు మళ్ళీ పదకొండు గంటలకి కాఫీ త్రాగుతారు రామన్నచేస్తే నేనే తీసుకు వి అందిస్తాను మధ్యాహ్నం భోజనం మూడుగంటలకి టిఫిను మళ్ళీ రాత్రిభోజనం పడుకోబోయే ముందు పాలు భోజనంలో శాలుసుకూరలు, పాయసం సులాబీనాను, కబాడీ చూస్తే నే కడుపు నిండిపోతుందన్నాయ్యా! కమ్మటి పెయ్యి వేసి రామన్న చేస్తుంటే మా గదంతా గుప్పు మంటుంది రామన్నా నేనూ మాత్రం ఆదంతాతినం గోధుమ రొట్టెలూ, ఉరలగడ్డల కూరతింటాం ఒక్కొక్కరోజు రామన్న పాయసంకూడా యిస్తుండాడు వాకు అంకూడాఅమ్మ చూసేలాయివ్వడు అవిణి చూస్తే వాడికి పాడులు, నేనూ రోజుకు రెండుసార్లు కాఫీ త్రాగుతాను. మామూలుగా అయ్యత్రగిన కెటిల్‌లోనే వుండిపోతుంది నాకూ రామన్నకీసరిపోయినంత కాఫీ కెటిల్ అంటే జ్ఞాపకం వచ్చింది నాకు చాలా ఇంగ్లీషు మాటలు వచ్చేస్తున్నాయి. 'మోనోగ్రామ్' అంటే తెలుసా? నా తలపాగా మీద అయ్య పేరున్న బిళ్ళ అన్నమాట కాఫీ, అన్నం అయ్యకందిచ్చేటప్పుడు అది పెట్టుకునివెళ్లాలి తిరుక్ తిరుక్ అని మెరిసేలాగ దానికి రోజూ మెరుగు పెడతాను మాఅయ్య స్నేహితులు భోజనం చేస్తున్నంతసేపూ దాన్నే చూస్తూవున్న మెచ్చుకుంటారు ఇంగ్లీషులో మాఅయ్యతో ఏవేవో చెబుతుంటారు

మాఅయ్యగారికి ఇంటివద్ద పదిమంది నౌకర్లు ఉన్నారు అంటే నేనూ రామన్నా కాక ఎనమండుగు రన్నమాట బూట్లుపాలిష్ చెయ్యడానికి, తలపులు తుడవడానికి, బట్టలు వుతికడానికి ఇంకాఇలాంటిపనులకీనం అందులో ఒకడు వడ్డీమంగలి ఆతనిదిమ్యూటీ రాత్రిపది గంటలకి అయ్యగారికి ముగురుపిల్లలు పెద్దబ్బాయి అచ్చంగా మనవాగిగడిగా వుంటాడు వాగిగాడికి పంట్లూనూ, అంగీసుట్టేంచన్నయ్యా, తీసుకొచ్చి మాఅయ్యకి చూపెడతానువాణ్ణి రెండోడి పడిపిల్ల మనధనమ్మంతి వుంటుంది కొంచెం తెల్లగా, వాలాకుగా వుంటుందనుకో రెండుజడలేసి మగపిల్లాడిలాగే బటలు వేస్తారు మనధనమ్మకి కూడా రెండు జడలు వెయ్యమని పదిసార్లుచెప్పా నేనొచ్చినప్పుడు చెంపఎర్రమంటలు తెస్తాను మూడోవాడు మళ్ళీ అబ్బాయే మన లచ్చన్న కంటే ఒకసెల చిన్నవాడేమో నిన్నుచూసి నవ్వుతాడు

మాఅమ్మ చాలామంచిది మొన్న చిన్నబ్బాయి పుట్టినరోజు వచ్చింది ఆ వేళంతవ్వ లడ్డూ పేసు కుర్రవాణ్ణి ఒకతక్కెడలో కూర్చోపెట్టి, రెండోదానిలో లడ్డూలు వేసి తూచి, అపంచిపెట్టేరు అవితీసుకుపరుగు పెద్ద పెద్దవాళ్ల తాపే చ్చే రు చూపిస్తాం కాగలలో నిండిపోయింది నువ్వేకనక ఆ వేళ ఐస్తేనా ఎన్నిలడ్డూలు తినేవాడివో నేనూ రామన్నా తినలేక అంకి పెట్టేసేసు

ఇప్పుడు ప్రదర్శింపబడుచున్నది
ప్రభాత్ & చిత్ర
ఏవి.ఎం. ప్రొడక్షన్సు వారి
జీవితం
(తెలుగు)
యస్.వరలక్ష్మి, సి.యస్.ఆర్
సి.హెచ్.నారాయణరావు... నాడకనున
AVM
ప్రతిదినము 3 ఆటలు 2·30·6·9·30

దోలకంపనివారి
DHOLE & CO
RINGWORM ECZEMA ON MEN
BARNAGORE CALCUTTA
B.L. DHOLE SOLE PROPRIETOR
గజ్జి, దద్దురోగ
నివారకలేపము
బారానగర్, కలకత్తా

గారిద్దరు వెళ్లి "ఒకవారం కలవు దయచేయండి ఇంటికి పోయివస్తాను" అన్నాడు

అమ్మ అదరిపడి "ఏమంత తొందరా? పనిలోచేరి కారమయిందో లేదో?" అంది

"మా అన్నయ్యకు జబ్బుచేసిందట ఇదిగో వుత్తరం"

"నిన్న రమ్మనడానికి అలాదొంగవుత్తరం రాసివుంటారు" అంది అమ్మ. నారాయణ చెలించాడు. తివ్వుల్లో ఎవరూ అంత అబద్ధపు వుత్తరాలు రాయడం తానెరుగడు

"కాదండి, నిజంగా మా అన్నయ్య జబ్బుమనిషి"

"అయితేమాత్రం నువ్వువెళ్లి ఏంచేసావు? జాక్టరువా?" అందావిడ స్వెట్టర్లల్లుకుంటూ

"నన్ను చూడాలంటున్నాడట ఇంట్లో యింకెవరూ మగదిక్కులేదు" అన్నాడు నారాయణ దీనంగా

అమ్మ అలుకూన్న స్వెట్టరు నూనులు బల్ల మీదపడేసి నిశితంగా చూసింది. ఆ మెతో ఏ నౌకరూ అలా వాదించలేదు వాదించడం ఆమెభరించలేగకూడా

"అయితేనీయిష్టం వాకు తెలీదు మీఅయ్య గారితో చెప్పి వెళ్లు" అందిదాగో

నారాయణకేం తోచలేదు. అయ్యగారు వచ్చే ఎలక్షన్లు వాడావిడిలో ఎక్కడో ఉపన్యసించడానికి వెళేరు. ఎప్పుడొస్తారో, యేమో ఆగుగూడైనా, మూడారైనా ఈ రాత్రి రైలుకే తాను పోయి తీరాలి. చీకటిపడుతోంది రైలుబయలుదేరే సమయం కాసేపుంది రిక్షాలూ, జట్కాలూ కానూ రైలుస్టేషనుకేసిపోతున్నాయి నారాయణలో ఉద్రేకం ఎక్కువయింది రామన్న వడిగేడు "ఏంచెప్పమని'

"నీయిష్టమన్నాడు" రామన్న జాలిగా చూస్తూనే. నారాయణ లేచేడు పక్కబట్టలు మూటకట్టుకు కున్నాడు

"పరేరామన్నా; అయ్యతోచెప్పు వారం రోజుల్లో తిరిగివస్తా తీమిందమనుకున్నాడు ఒక్కపరుగులో ట్రైనును చేరుకున్నాడు ఎలా గోకష్టపడి టిక్కట్టుకొని ఓపెట్టెలో చేరుకున్నాడు వెర్రిగా ప్లాటుఫారంలోకి తొంగి చూస్తున్నాడు రైలు బయలుదేరడానికి పదినిముషాలుంది ఇంతేలో రామన్న వచ్చేడు పరుగెత్తుకొని నారాయణ "ఏం, అయ్య వచ్చేరా? నాపంగతి చెప్పేవా?" అన్నాడు

"ఆ - చెప్పేను"

"ఏమన్నారు?"

"ఏమన్నాగ? వెళ్లమన్నారు" అన్నాడు రామన్న

"సరేను నాకు తెలుసు అయ్యమనస్సు బీదవాళ్లంటే కరిగిపోతుందని" అన్నాడు నారాయణ.

"జాగులే ఇంకోమాట కూడావుంది ఈ కాగితంమీద పతికంచెయ్యి ఇదిగో అగరూ పాయల పద్దులాలు — ఈరోజుదాకా నీజీతం అంటూ కాగితం అందిచ్చేడు రామన్న నారాయణ ఉలిక్కిపడి

"ఏం? పనిలోంచి తీసేసారావన్నా?" అన్నాడు ఆత్రుతతో రామన్న విచారం పూర్వకంగా తలవూపేడు" కాసేపన్నట్లు

"అదిల్లాగ, నేనంటే అయ్యకెంతో ప్రేమ నేనులేకపోతే అయ్యకి అన్నంఅవి ఎవడం దిస్తాడు?"

మళ్ళీ నారాయణ

రామన్నకు జాలికలిగింది

"వెర్రివాడా! నీకు అయ్యలం దొరకడం కష్టకాని, అయ్యకి నారాయణలు లక్షమంది దొరకుతారు నీజాగాలో మనిషి అమరిపోయే దప్పుడే" అన్నాడు నారాయణ నమ్మలేక పోయేడు. తనుచిన్నవి, కన్నవి ఒక్కటీ తేలడంలేగు లేకుంటే, పీదవాళ్ల సుఖాల మీద ఉపన్యాసాలిచ్చే తనఅయ్య అంత నిర్దయతో తనను పనిలోంచి తీసేస్తాడా? రైలుకి గంటకొట్టేరు రామన్న విచారంగా ఒకరూపాయితీసి,

"నారాయణా, ఇదిపెట్టి ఏమన్నా కొనుక్కుని తిను నువ్వుచేసేపని భూదేవికిచెయ్యి మీఅన్నలాగ సంగీతానికి చింతకాయలకి ఎన్నడూ రాలలేదు ముందుముందురాలవు లోకంలో పైపైమెరుగులూసాకి ఎన్నడూ మోసపోకు" అన్నాడు. రైలు బయలుదేరింది అన్నయ్యకి తనమీద వున్నప్రేమే రైలుకు లాగుతున్నట్లనిపించింది నారాయణకి రైలు ప్లాటుఫారం దాటింది ఇంకా నెమ్మదిగానే కదుస్తూంది రైలుబండిలప్రక్క మైదానంలో ఎలక్షను ఉపన్యాసం పూర్తిచేసి ఒక నాయకుడు కారులో ఎక్కడు జనం ఓయూల నుంచి అరుస్తున్నారు

"మాకు కావలసినవి చింతకాయలు, సంగీతంకాదు" అని నారాయణకూడా నిగ్గరగా అరిచేడు

"అవును మాకుచింతకాయలే కావాలి సంగీతంకాదు"అనిఅయితే నేం రైలుబటకటక్కల్లో ఆమాటలెవరికీ వినిపించలేదు రైలుచక్రాలు కూడాసంగీతం, చింతకాయలుఅంటూ వేగంగా దొర్లడం ప్రారంభంచేయి రైలుస్పీడు అందుకుంది

వ్యాసము—2

కాంగ్రెస్ నాడూ-నేడూ నాయకుల సందిగ్ధావస్థ

శ్రీమతి మృదులా సారాబాయ్

"లోగడ కాంగ్రెసుసంస్థ పార్టీ అవధులన్నీ ఓనీ అధిగమించి ఒక సమగ్రమైన మహాజాతీయ సంస్థగా వుండేది కొన్ని విశాలమైన మహాదర్శాలను దృష్టిలో వుంచుకొని దేశంలోవున్న నానారకాల వ్యక్తులనూ సర్వులనూ ఇయిద్దుకోగలిగింది ముందుకూడా అలాంటి ఉదారమైన మహాసంస్థగా ఉండగలదా? అన్న సమయం అనుమానాస్పదం

ఈ సంస్థలో అనేక అభిప్రాయాలు వున్నవ్యక్తులూ, వర్గాలూ ముఖాలూఉన్నా, తన వైవిధ్య భావాల నన్నిటినీ ఎహించుకూ వచ్చింది కాని ముందుముందు ఈవైవిధ్యాలు మితిమీరి అలాంటి మహానాని కావులేకుండా పోవచ్చు ఈసంస్థలో ఉన్న అనేకమంది తెలివికలవాళ్ల మధ్యను అనేక మతభేదాలున్నాయి అయినప్పటికీ తనప్రధాన సూత్రాలకు భంగం రాకుండా ఈ మహాసంస్థ వారి సందర్శీ కూడదీసుకుంటూ వచ్చింది కాని యీ అభిప్రాయభేదాలు కృతిమించి పెరిగితే ఇతర పరిణామాలు వచ్చే నావకాశం యేర్పడుతుంది అని తొమ్మిదవను, జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ, ఢిల్లీలో జరిగిన ఒక పత్రికా విలేఖరుల గోష్ఠిలో, కాంగ్రెసులోని ముఖాలను పురస్కరించుకొని ఒక విలేఖరి అడిగిన ప్రశ్నకు సమాధానంగా చెప్పారు

ఇతరదేశాలలో, దేశంలో పర్యవేక్షణ, విధివ్యక్తిరేఖాభావన ఒకటి వుండేది విధివిధానాధిపత్యంనుంచి కొన్ని బయట పడవలసిన వచ్చే మహావేగం ఉండేది ఈరెండూ కారణంగా కాంగ్రెసులోని వివిధవర్గాల మధ్యనూ ఎన్ని మతభేదాలున్నా, సమైక్యత చెడకుండా ముందుకు పోవటానికి అవకాశంఉండేది కొంతమంది యెప్పటికప్పుడు, కాంగ్రెసు పలుకుబడిని వినియోగించుకొని తాము పైకిరావటానికి కొన్ని ప్రయత్నాలు చేస్తూ వున్నా, వాటినన్నిటినీ అదుపులో ఉంచటానికి ఎంతో అవకాశం కల్పించేది

కేవలం స్వయంఎరిపాలన సిద్ధించినందువల్ల కలిగే పెద్ద ప్రయోజనమేమీలేదు అందుచేత క్రమేణా కాంగ్రెసులో ఆర్థిక, సాంఘిక కార్యక్రమాలపాల వైపు దృష్టిధ్యాన్ని విస్తృత పరచుకోవలసి వచ్చింది వీటితో కాంగ్రెసులో కొన్ని అంతరంగిక కలోలాలు చెలరేగే పరిస్థితి యేర్పడింది వీటివల్ల వాటి వల్ల కాంగ్రెసు సంస్థయొక్క సమ్మిళితపానికి మార్పు రావటమేగాక, తన యాయుల పందర్శీకూడా చాలావరకు మార్చివేసినై జాతియొక్క స్వభావాన్నంతనీకూడా మార్చా యని కూడా చెప్పినా కూడా మరి మీ తప్పులేగు అంగుచేతి గాంధీకరం రావటంతో, ఎరిపివళ్లకూ, రాజకీయపార్టీలు పలే వేస్తూ కూర్చునేవాళ్లకూ తావులేకుండా పోయిందంటే అందులో ఆశ్చర్యపడి పలసిం దేమీ లేదు రాజకీయాలు పనికట్టుకొని రాజకీయ వాదుల చేతుల్లో నుంచి, జడి పీఠులలోనీ, మెజారాలమీదికి ప్రవహించి ప్రజాబాహుళ్యం చేతులలోకి వచ్చిపోయినై

గాంధిజీ రోజుల్లోకూడా కాంగ్రెస్ ఆకర్షించుకో గలిగిన నానారకాల మనుషులసంగతీ వారి మనస్తత్వాల సంగతీ కొంచెం విచారించితే చాలా విచిత్రంగావుంటుంది ఆయన పట్ల అన్ని వర్గాలవారికీ ఒకే విధమైన ఆదరం వుండేది విదేశీయుల అధికారానికి బానిసల్లా పొందే అనమాలకూ ధిక్కారం చెప్పటంలో గాంధిజీ అనుసరించిన విధానం అందరికీనచ్చింది వివిధ వ్యక్తుల మహాభావనలలోనూ అనేక తేడాలున్నా గాంధిజీచూపిన ప్రధాన యేకైక శరణ్యా మార్గంగా శిరసావహించుతూవచ్చారు ఆర్థిక రాజకీయ వాదప్రతివాదాలు పటుకుని పెనుగులాడే వారు కూడా, తప్పనిసరిగా గాంధీ నడుపుతున్న ఉజ్వల ప్రతిఘటనా విధానంతో పాటుకొలు పుమాట నిజం ఆయా నాయకుల తిరుగుబాటు కొన్ని ముఖాలు వుండటం ఆయా నాయకుల చెప్పు చేతలో ఆయావర్గాల పక్షులు వర్తించుకూ వుండటం వాస్తవమే చాలా కాలం ఆయనకు ఆ పద్ధతి తలకొప్పినగావున్నా, ఆయన పేరును ఉపయోగించుకుని కాంగ్రెసులో వోటు సంపాదించుకుని నిలవదొక్కుకోవటానికి ప్రయత్నించిన వారు కూడా వున్నారు కాంగ్రెసులోవున్న ఈ ముఖాలుపని చెయ్యటంలో ఒకప్రత్యేక పద్ధతి వుంది ఈ ముఖాలకు ప్రాతిమూలమైన విలువ నానాలో అంటూ ఏదీ వుండదు. కాని వారా వోటింగ్ వ్యవహారం వచ్చేసరికి మాత్రం తమ నాయకుడు చెప్పిన పద్ధతిని మందిగా వోటు చేసేవారు ఈ ముఖాలకు ప్రత్యేక ఆదర్శాలంటూ యేమీ వుండడం ఇకన్నీ వ్యక్తులను పురస్కరించుకుని బయలుదేరిన ముఖాలు రాష్ట్రతత్వాలూ ఇతర మంచి తత్వాలు వీటికి కారణం

డబ్బు తేగలిగిన వాళ్లూ అధికారం చేతుల్లో వున్నవాళ్లూ, ఇతర రకాల పలుకుబడి కలవాళ్లూ తోలాలు గడచిన కొద్దీ కాంగ్రెసులో బలం సంపాదించుకో గలిగారు "రాజై తూర్పున్న వాడు యేమి చేసినా తప్పుగాదు" అన్న పద్ధతిని ఈ ముఖాల నాయకులు గూడా అలోచించటం మొదలు పెట్టారు వాళ్లు యిలా ముఖాలతత్వాలను తెగ పెంచుతూ యితరులు యెవరైనా, అనాయకులు, ఏవో ఆదర్శాలను చూపులో పెట్టుకుని, బహిరంగంగా ఈ పార్టీ పనా పృష్ఠం చుకోగానే యీ రహస్య ముఖాల నాయకులే ముందు వాళ్ళమీద కారాలూ మిరియాలూ నూరుతూ రగడచేసే వాళ్లు

1947 లో స్వాతంత్ర్య సిద్ధి కలిగేవరకూ, ఈ కిరాతాన్ని ఉపేక్షించటానికి కొంత వీలుండేది అప్పట్లో, స్వాతంత్ర్యంచేతికందేవరకూ యే 'ఇజం' పైకిరాగల పావకాశం లేదని ప్రతివారికీ తెలిసిన విషయమే గనుక, యెవ్వరూ ఈ విషయాన్ని అంత పట్టించుకునే వాగలేదు. కాంగ్రెసు యంత్రాన్ని ఉపయోగించుకోవటానికి యెవ్వరు ప్రయత్నించినా మొహంమీద కొట్టడానికి అక్కడ గాంధిజీ వుండేవాగు గనుక మరేమంతో భయం వుండేదిగాదు కాని, స్వాతంత్ర్యం లభించిన వంటనే, 'ముందు జరగవలసిన కార్యక్రమం యేమిటి?' అని యోచించుకోక పూర్వమే దేశాన్ని ఒక ఘనమైన ప్రమాదం అలుముకుని, ఆ దెబ్బతో కాంగ్రెస్ సంస్థనే స్తంభింపజేసి వెయ్యటానికి ప్రయత్నించింది ఇది ఇలావుండగా జాతీయ వ్యతిరేక శక్తులూ సాంఘిక వ్యతిరేకశక్తులూ సర్వత్రాదల రేగినై వీటిని అన్నిటినీ మించి ఆర్థిక రంగంలో ప్రజా జీవనా శకులూ నలు ముఖాలా కలు తెంచుకుని ప్రజలమీద యెగబడినై 1942 పోరాటంయొక్క ఆలవటమంచి, కాంగ్రెసు కలిసి పడిచి తీరవలసివచ్చింది ఈ వైవిధ్య వర్గాల నన్నిటినీ, అలా జాతియోద్యమంలోకి లోంకదీసుకు రాగలిగిన మహాశక్తి యేమిటా అని ఆలోచించితే చిత్రంగావుంటుంది

కాంగ్రెసులో ముఖాలేగి లేవటం, ఇటీవల పెద్దలంతా చాల పర్యాయములు ఉద్ఘాటించుచూవచ్చారు అలాంటి ప్రమాదం యేదీ రాకుండా వుండటానికి కాంగ్రెసు నియమాలు పలిగోకూడా చాలా బందోబస్తు చేశారు అయినప్పటికీ, ఇప్పటికీ చాలా కాలంనుంచీ కూడా కాంగ్రెసులో చాలా వర్గాలుంటూ కలిసి పడిచి తీరవలసివచ్చింది ఈ వైవిధ్య వర్గాల నన్నిటినీ, అలా జాతియోద్యమంలోకి లోంకదీసుకు రాగలిగిన మహాశక్తి యేమిటా అని ఆలోచించితే చిత్రంగావుంటుంది

కాంగ్రెసులో ముఖాలేగి లేవటం, ఇటీవల పెద్దలంతా చాల పర్యాయములు ఉద్ఘాటించుచూవచ్చారు అలాంటి ప్రమాదం యేదీ రాకుండా వుండటానికి కాంగ్రెసు నియమాలు పలిగోకూడా చాలా బందోబస్తు చేశారు అయినప్పటికీ, ఇప్పటికీ చాలా కాలంనుంచీ కూడా కాంగ్రెసులో చాలా వర్గాలుంటూ కొన్ని ముఖాలు వుండటం ఆయా నాయకుల చెప్పు చేతలో ఆయావర్గాల పక్షులు వర్తించుకూ వుండటం వాస్తవమే చాలా కాలం ఆయనకు ఆ పద్ధతి తలకొప్పినగావున్నా, ఆయన పేరును ఉపయోగించుకుని కాంగ్రెసులో వోటు సంపాదించుకుని నిలవదొక్కుకోవటానికి ప్రయత్నించిన వారు కూడా వున్నారు కాంగ్రెసులోవున్న ఈ ముఖాలుపని చెయ్యటంలో ఒకప్రత్యేక పద్ధతి వుంది ఈ ముఖాలకు ప్రాతిమూలమైన విలువ నానాలో అంటూ ఏదీ వుండదు. కాని వారా వోటింగ్ వ్యవహారం వచ్చేసరికి మాత్రం తమ నాయకుడు చెప్పిన పద్ధతిని మందిగా వోటు చేసేవారు ఈ ముఖాలకు ప్రత్యేక ఆదర్శాలంటూ యేమీ వుండడం ఇకన్నీ వ్యక్తులను పురస్కరించుకుని బయలుదేరిన ముఖాలు రాష్ట్రతత్వాలూ ఇతర మంచి తత్వాలు వీటికి కారణం

కేవలం స్వయంఎరిపాలన సిద్ధించినందువల్ల కలిగే పెద్ద ప్రయోజనమేమీలేదు అందుచేత క్రమేణా కాంగ్రెసులో ఆర్థిక, సాంఘిక కార్యక్రమాలపాల వైపు దృష్టిధ్యాన్ని విస్తృతపరచుకోవలసి వచ్చింది వీటితో కాంగ్రెసులో కొన్ని అంతరంగిక కలోలాలు చెలరేగే పరిస్థితి యేర్పడింది వీటివల్ల వాటి వల్ల కాంగ్రెసు సంస్థయొక్క సమ్మిళితపానికి మార్పు రావటమేగాక, తన యాయుల పందర్శీకూడా చాలావరకు మార్చివేసినై జాతియొక్క స్వభావాన్నంతనీకూడా మార్చా యని కూడా చెప్పినా కూడా మరి మీ తప్పులేగు అంగుచేతి గాంధీకరం రావటంతో, ఎరిపివళ్లకూ, రాజకీయపార్టీలు పలే వేస్తూ కూర్చునేవాళ్లకూ తావులేకుండా పోయిందంటే అందులో ఆశ్చర్యపడి పలసిం దేమీ లేదు రాజకీయాలు పనికట్టుకొని రాజకీయ వాదుల చేతుల్లో నుంచి, జడి పీఠులలోనీ, మెజారాలమీదికి ప్రవహించి ప్రజాబాహుళ్యం చేతులలోకి వచ్చిపోయినై

గాంధిజీ రోజుల్లోకూడా కాంగ్రెస్ ఆకర్షించుకో గలిగిన నానారకాల మనుషులసంగతీ వారి మనస్తత్వాల సంగతీ కొంచెం విచారించితే చాలా విచిత్రంగావుంటుంది ఆయన పట్ల అన్ని వర్గాలవారికీ ఒకే విధమైన ఆదరం వుండేది విదేశీయుల అధికారానికి బానిసల్లా పొందే అనమాలకూ ధిక్కారం చెప్పటంలో గాంధిజీ అనుసరించిన విధానం అందరికీనచ్చింది వివిధ వ్యక్తుల మహాభావనలలోనూ అనేక తేడాలున్నా గాంధిజీచూపిన ప్రధాన యేకైక శరణ్యా మార్గంగా శిరసావహించుతూవచ్చారు ఆర్థిక రాజకీయ వాదప్రతివాదాలు పటుకుని పెనుగులాడే వారు కూడా, తప్పనిసరిగా గాంధీ నడుపుతున్న ఉజ్వల ప్రతిఘటనా విధానంతో పాటుకొలుపుమాట నిజం ఆయా నాయకుల తిరుగుబాటు కొన్ని ముఖాలు వుండటం ఆయా నాయకుల చెప్పు చేతలో ఆయావర్గాల పక్షులు వర్తించుకూ వుండటం వాస్తవమే చాలా కాలం ఆయనకు ఆ పద్ధతి తలకొప్పినగావున్నా, ఆయన పేరును ఉపయోగించుకుని కాంగ్రెసులో వోటు సంపాదించుకుని నిలవదొక్కుకోవటానికి ప్రయత్నించిన వారు కూడా వున్నారు కాంగ్రెసులోవున్న ఈ ముఖాలుపని చెయ్యటంలో ఒకప్రత్యేక పద్ధతి వుంది ఈ ముఖాలకు ప్రాతిమూలమైన విలువ నానాలో అంటూ ఏదీ వుండదు. కాని వారా వోటింగ్ వ్యవహారం వచ్చేసరికి మాత్రం తమ నాయకుడు చెప్పిన పద్ధతిని మందిగా వోటు చేసేవారు ఈ ముఖాలకు ప్రత్యేక ఆదర్శాలంటూ యేమీ వుండడం ఇకన్నీ వ్యక్తులను పురస్కరించుకుని బయలుదేరిన ముఖాలు రాష్ట్రతత్వాలూ ఇతర మంచి తత్వాలు వీటికి కారణం

కేవలం స్వయంఎరిపాలన సిద్ధించినందువల్ల కలిగే పెద్ద ప్రయోజనమేమీలేదు అందుచేత క్రమేణా కాంగ్రెసులో ఆర్థిక, సాంఘిక కార్యక్రమాలపాల వైపు దృష్టిధ్యాన్ని విస్తృతపరచుకోవలసి వచ్చింది వీటితో కాంగ్రెసులో కొన్ని అంతరంగిక కలోలాలు చెలరేగే పరిస్థితి యేర్పడింది వీటివల్ల వాటి వల్ల కాంగ్రెసు సంస్థయొక్క సమ్మిళితపానికి మార్పు రావటమేగాక, తన యాయుల పందర్శీకూడా చాలావరకు మార్చివేసినై జాతియొక్క స్వభావాన్నంతనీకూడా మార్చా యని కూడా చెప్పినా కూడా మరి మీ తప్పులేగు అంగుచేతి గాంధీకరం రావటంతో, ఎరిపివళ్లకూ, రాజకీయపార్టీలు పలే వేస్తూ కూర్చునేవాళ్లకూ తావులేకుండా పోయిందంటే అందులో ఆశ్చర్యపడి పలసిం దేమీ లేదు రాజకీయాలు పనికట్టుకొని రాజకీయ వాదుల చేతుల్లో నుంచి, జడి పీఠులలోనీ, మెజారాలమీదికి ప్రవహించి ప్రజాబాహుళ్యం చేతులలోకి వచ్చిపోయినై

గాంధిజీ రోజుల్లోకూడా కాంగ్రెస్ ఆకర్షించుకో గలిగిన నానారకాల మనుషులసంగతీ వారి మనస్తత్వాల సంగతీ కొంచెం విచారించితే చాలా విచిత్రంగావుంటుంది ఆయన పట్ల అన్ని వర్గాలవారికీ ఒకే విధమైన ఆదరం వుండేది విదేశీయుల అధికారానికి బానిసల్లా పొందే అనమాలకూ ధిక్కారం చెప్పటంలో గాంధిజీ అనుసరించిన విధానం అందరికీనచ్చింది వివిధ వ్యక్తుల మహాభావనలలోనూ అనేక తేడాలున్నా గాంధిజీచూపిన ప్రధాన యేకైక శరణ్యా మార్గంగా శిరసావహించుతూవచ్చారు ఆర్థిక రాజకీయ వాదప్రతివాదాలు పటుకుని పెనుగులాడే వారు కూడా, తప్పనిసరిగా గాంధీ నడుపుతున్న ఉజ్వల ప్రతిఘటనా విధానంతో పాటుకొలుపుమాట నిజం ఆయా నాయకుల తిరుగుబాటు కొన్ని ముఖాలు వుండటం ఆయా నాయకుల చెప్పు చేతలో ఆయావర్గాల పక్షులు వర్తించుకూ వుండటం వాస్తవమే చాలా కాలం ఆయనకు ఆ పద్ధతి తలకొప్పినగావున్నా, ఆయన పేరును ఉపయోగించుకుని కాంగ్రెసులో వోటు సంపాదించుకుని నిలవదొక్కుకోవటానికి ప్రయత్నించిన వారు కూడా వున్నారు కాంగ్రెసులోవున్న ఈ ముఖాలుపని చెయ్యటంలో ఒకప్రత్యేక పద్ధతి వుంది ఈ ముఖాలకు ప్రాతిమూలమైన విలువ నానాలో అంటూ ఏదీ వుండదు. కాని వారా వోటింగ్ వ్యవహారం వచ్చేసరికి మాత్రం తమ నాయకుడు చెప్పిన పద్ధతిని మందిగా వోటు చేసేవారు ఈ ముఖాలకు ప్రత్యేక ఆదర్శాలంటూ యేమీ వుండడం ఇకన్నీ వ్యక్తులను పురస్కరించుకుని బయలుదేరిన ముఖాలు రాష్ట్రతత్వాలూ ఇతర మంచి తత్వాలు వీటికి కారణం

డబ్బు తేగలిగిన వాళ్లూ అధికారం చేతుల్లో వున్నవాళ్లూ, ఇతర రకాల పలుకుబడి కలవాళ్లూ తోలాలు గడచిన కొద్దీ కాంగ్రెసులో బలం సంపాదించుకో గలిగారు "రాజై తూర్పున్న వాడు యేమి చేసినా తప్పుగాదు" అన్న పద్